

Hermányos Mária

Anyanyelvünk ÉLŐ ÉGI IGE

Ove Berglund svéd orvos, műfordító így vélekedik nyelvünkről: „*Ma már, hogy van fogalmam a nyelv struktúrájáról, az a véleményem: a magyar nyelv az emberi logika csúcsterméke.*”¹ – Szerintem képi gondolkodást képező, pontosan kódoló anyanyelvünk matematikailag jelazonos összefüggései ellenére sem az elme logikájának szüleménye, hanem a teremtett világgal egységben élő ember több évezredes kapcsolata során érzékszervei által letapogatott tapasztalásainak kiforrott eredményeként – MIND EGY, és ez nem mindegy. – Őseink, akiknek életben maradása közvetlenül érzékszerveik felfogóképességén múlt, valószínűsíthetően élesebben érzektek, mint mi. Eleink a hangrezonanciát akár ma már feledésbe merült módon is használhatták, pl. akár objektumokat is mozgathattak vele. A természettel együtt élő ember átérzi, átéli és ösztönösen újra alkotja a teremtői rendet a SZeR és RéSZ egységében. Népművészetünk is ezért idézi ősképekben Isten jelenlétét, a természet iránti felelős szeretetet, a boldogasszonyt.

KÉPEK 𐄂𐄂𐄂

Képzlet képeket képez,
kép képessé képesít;
képírás képes képlet.
Képtelen képed elképed –,
képlékenységed képzett...

A városi civilizáció (szifilizáció) Ok-os-kodó tudata eltávolít az önfenntartó rendtől, és az elme logikájával próbál minden tapasztalást helyettesíteni. Ezt törvényszerűen követi a nyelv változása is. A ragozó-ragasztó nyelveknek nagyobb a változásokkal szembeni ellenállóképessége, így többet őrizhet meg az ősi gondolkodásmódunkból is.

ÉLŐ ÉGI IGE anyanyelvünket a természeti hangok, a teremtés EGYségérzete/tudata hívta életre. Mai szókészletünk több mint harmada hangutánzó,

¹ Magyar Nemzet 2003. XII. 2. 5. o. In <https://www.megismeres.hu/cikkek/antropozofiai-szemleletu-irasok/a-magyar-nyelv-logikaja/> Gellért ferenc: *A magyar nyelv logikája*

hangulatfestő eredetű. EGY-SZER, az EGYkori ember életében EGYmás figyelmeztetése, a dolgok megjelölése, az azok keltette hang/hanghatás minél pontosabb utánzásával, majd lejegyzésével valósulhatott meg. Ezáltal az adott táji környezet hangjait, milyenségét mint alapvető tájékozódási leképezést, az ottani emberi kommunikáció alapvetően visszatükrözhetette. Az ősi nyelv-gyök-reteg tiszta forrásként, hitelesen rögzíti eredetünket, belőle feltárható lehetne kultúránk/ tájkultúránk, azaz történetünk alakulása is.

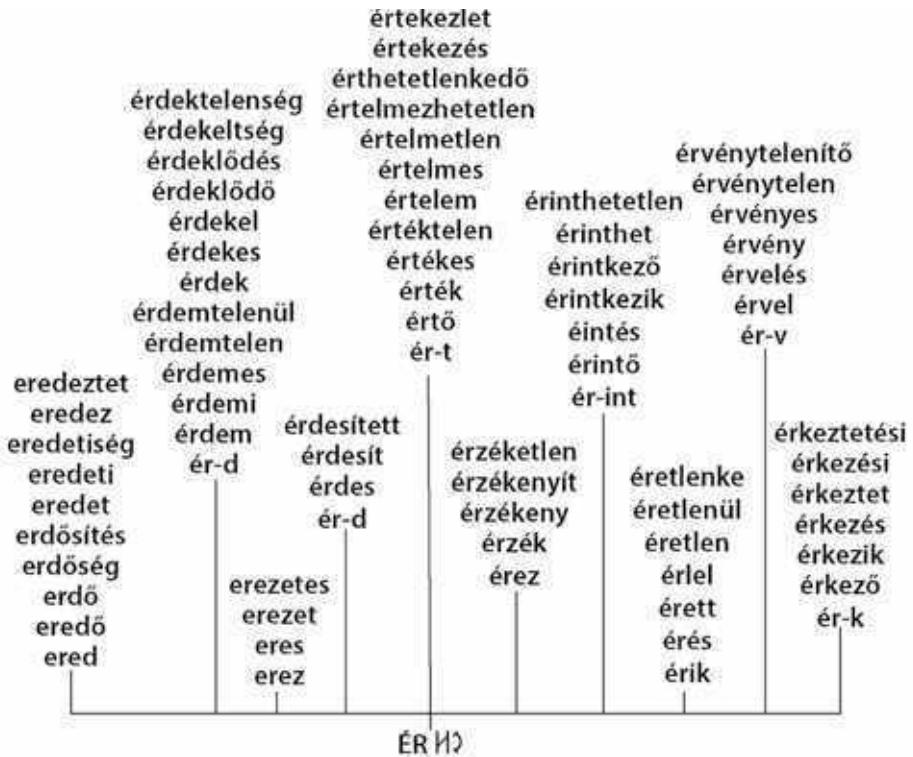
Eleink tájtükröző képessége legősibbnek tetsző hangutánzó szógyökeink alapján vizes, nedves környezet képét idézi, hisz a VÍZ VISz, nélküle nem is létezhet élet.

Nyelvünkben a fő jelentéshordozók a mássalhangzók. (Jellemzően a magánhangzók nélküli szöveget is könnyedén értelmezzük.) Az artikulált, pontosan képzett beszédhangok az emberi kultúrák társas viszonyai hosszú emberöltőkön át alakultak, de magyar hangzóink mindegyikében föllelhető az eredeti tér- és tájtükrözést hordozó jelentés. Elsősorban a hangutánzó eredetű zöngés hangzóknál érhető tetten az önálló szóhang-jelentés, de minden szókezdő hangunkra épülő szógyökünknel kimutatható a hangutánzó, hangulatfestő eredet.

Mivel ragozó, ragasztó nyelvünk megtartja az alaphangra épülő gyököket, és belőlük képzők, jelek, ragok hozzáfűzésével fejleszti az újabb képeket, képzeteket árnyaló szavakat, hatalmas szöbökrok, szófák valóságos erdeje alakul ki. Az eredeti jelentés bár néhol homályba merült, a belőle sarjadt szöbökrok fényt vetnek a tőre, és a kulturális változásra egyaránt. Ez az összefüggés-hálózat a világot szerves valóságában képezi le, agyunkat rendszerben, összefüggésben gondolkodtatva. Pl. az ÉR-hálózat is hatalmas tudást rejt.

Hangjaink önálló jelentésvonzattal bírnak, és kódként viselkednek

Nyelvünkben a fontos mindig elől áll, mondatainkban, szavainkban egyaránt. A szó vezérhangjára épül az alapjelentés, önhangzóink többsége önálló szóként, szóhangként is megmutatkozik nyelvünkben. Hangjaink alapvetően szó értékűek, minden hangunknak rezgés karakteréből fakadó ÖNÁLLÓ jelentésvonzata van. Önhangzóink (magánhangzóink) a tér- és időbeli viszonylatokat érzékeltetik. Ezek lehettek az ember első, társa felé jelzést adó, ösztönből kiáramló/kikiáltó hangjai. Természetük szerint általánosan a rövid hangzók rövidebb, míg a hosszúak hosszabban tartó jelenségeket jelölnek. Közismert, hogy a mély hangok távolítanak, a magasak közelítenek. Önhangzóink mozgásérzeteket jelölnek:

Az **ág**askodó, **tátó á**-sítás **állít**, **tágít**, **áthág**, **lát**, fölfelé húz, **az al-acsonyra ható al-tató a** lenyugtat, **marasztal**, **az a**, **ama abba**, **arra**, **amarra**, **halálra** hagy. **Ég** éhe, fehér **éke**, **felé ér**, **élenkít** a **hé**, **jé**, **né**. Az **e**, **ez**, **eme ne**, **nesze**, **neked**, **feléd**, **erre**, **ebbe**, közelbe **enged**. Az **isteni i-i** **hí**, **hihi**, **nini**, **ím itt vidít**, **vicces csíny** nyit, **hint**, **míg az új bír**, **hijnye**, meg **is int**. **O-ó**, **nono**, **ho-hó** ha-hó, **nos**, **odától**, **ott mozog-mocorog**, **motoz**, **nógat**, **ont**, **bont**, **ront**, **o** és **ó ódon módon** **toldoz**. **Úton túl húz** hosszú **ú**; **hú**, **ússz-ússz**, **túr**, **rúg**, **nyúz**, **uccu fuss**, ha **undok punnyadt**, **nyugtod unod**... **Hú**, de **bűvöl sűrű** **füst**, **úrbe úz tűz**, **fűzött tű**, **sürgőn ütő ú** **betű**.

Gyemekeink gyakran játszik el futás közben a közeledés-távolodás hangjait „**üüü**” hangzás kíséretében. A mozgást kísérő mondókák: **Hóc, hóc katona**...; **Hipp-hopp, hopplahopp**...; **Egyedem-begyedem tengertánc**...; **Ó, ó, ó, tündérekaszinó**...; **Izsiri-bizsiri**...; **Ecc-pecc kimehecc**... hangfürdőit mint **bűvölő varázsige**ket szajkózzák a kicsinyek játéku hevében.

Testet, erőt, viszonyt jelentő hangzóink (mássalhangzóink) pedig tényszerűen képezik le fizikai, szellemi és lelki világunkat.

Több évtizedes elemzés a Czuczor-Fogarasi-szótár² segítségével szélesre tárta előttem nyelvünk kincsesárát. Ha a hangokra, mint vezérhangokra épülő szógyökök jelentéskörét vizsgáljuk, megmutatkozik, hogy hangjaink rezgésének kivetülő képe a hang rovásjele, a képi gondolkodás letisztult, „minimal-art” alkotásaként. A hangzás (fonéma) és képe (morféma) rezonancia elven történő keletkezésével szervesen összetartozik, azaz a rovásjel valódi jelkép – képírás, hangképírás.

A rovásjelek alaki bonyolódása a Teremtés könyvét idézi

A rovásjeleket nem alfabétiában, hanem formai bonyolódásuk szerint állítottam sorrendbe, az egyszerű, egyenes szártól indulva, folytatva a két párhuzamos szárú, a metsződő, majd az íves vonalakra épülő jelekkel. Ez a rend teremtette ezen dolgozatot, és GYÖK-erek, hangképversek könyvem szerkesztési alapelvét is, mely hangképversekben mutatja be 38 hangunk egyéni hangulatát, kódoló tulajdonságát, bárhol is szerepeljen szavainkban. A továbbiakban ebből csupán ízelítőt látunk a korlátozott terjedelem miatt.

† 1 – „Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge. Ez kezdetben az Istennél vala.” János 1.1-3 KAR

‡ – Kezdetkor teremtette Isten az eget és a földet. A föld pusztá volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött. Ter 1.1-2

‡ – Isten SZÓLT: „Legyen világosság”, és világos lett. Ter 1.4.

‡ – Isten látta, hogy a világosság jó. Isten elválasztotta a világosságot a sötétségtől. Ter 1.5

‡ – Isten újra szólt: „A vizek közepén keletkezzék szilárd boltozat, és alkosson válaszfalat a vizek között.” Ter 1.3-6

‡ – Isten megalkotta a szilárd boltozatot, és elválasztotta vele a boltozat fölötti és a boltozat alatti vizeket. Ter 1.8

‡ ‡ – Isten ismét szólt: „Gyűljenek össze az ég alatti vizek egy helyre és emelkedjék ki a száraz.” Ter 1.9

‡ † – „Akkor megint szólt Isten: „Teremjen a föld zöldellő növényeket, amelyek termést hoznak, és fákat, amelyek magot rejtő gyümölcsöt teremnek a földön.” Ter 1.11

‡ – Isten szólt: „A vizek teljenek meg élőlények sokaságával, az égen, a föld felett pedig röpködjenek madarak.” Ter 1.20

‡ – Isten megteremtette az embert, saját képmására, az Isten képmására teremtette őt, férfinek és nőnek teremtette őket. Ter 1.27

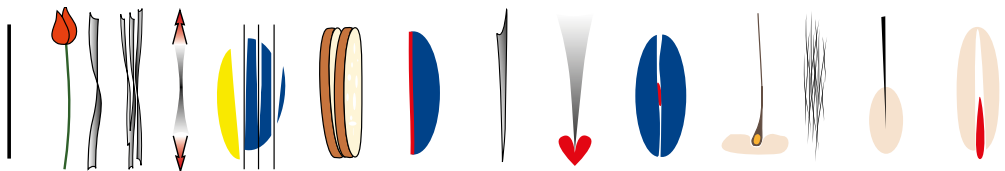
‡ „Nézzétek, nektek adok minden növényt az egész földön, amely magot terem és minden fát, amely magot rejtő gyümölcsöt érlel, hogy táplálékotok legyen. A mező vadjainak, az ég madarainak s mindennek, ami a földön mozog és lélegzik, minden zöld növényt táplálékul adok.” Úgy is történt. Ter 1.30-31

2 Czuczor Gergely-Fogarasi János: *A magyar nyelv szótára*, nyomtattatott Emich Gusztáv Magyar Akadémiai nyomdászánál, Budapest, 1862.

Egyszárú jelek a fizikai teremtés hangjai	 SZé SZél SZár SZór SZer	 Ige Itt Indít Istén	 Iz Ir biz hlv viv	 Jó Jö Jut Jel Jegy	 Úr Ut Úz Údv bú	 Dú Dús Dél aD Dicsó	 Tém Tény Tér Táv Test	 ZSen ZSon ZSizSeg törZS morZS	 Cél Cim CÍC beCéz plCi	 Az Al Ap ArAt AnyAg	 All Ár Ahit Ács Ag	 eM eMel eMlő Mer MaMa	 eGY ŰGY GYúr GYöz GYÚl	 Pad Páhe alaP eP aPad	 aKád soK maK maK homok
Kétszárú jelek testi (fizikai) erőviszony	 eRő Ró Rüg foRog tekeR	 CSap CSí CSálé Csuk kapoCS	 Zár Zörn Zen Zúr reZeg	 Van Vala Vál-I Viz Visz	 Un Uc nyÚg mÚnka mÚtat	 Út Úsz Úr tÚl hÚz									
Szöget záró, metsző jelek szellemi, erkölcsi viszony	 Sá Sugár Sarok SoS Sátán	 Gát GuGG sáG GOG Gond	 Lény Lét Ló éLénk LéLek	 Be Bő Bőr Bün Bal	 TYú TYúk póTTY aTYa kuTYa	 Kö Kény Kap Kár Kór									
Íves, női és szülői minőségű jelek lelki szint	 Nő Nedv Nem Nemz Nevel Nagy	 NYár NYom NYet NYál NYal	 Ez Edűg EBEm EmEl EngEd	 Eg Eh El En Ér	 Ont OmOl Osz Old mOzOg	 Ó Odon Ohaj Ora Oriás	 On ol bÖk ÖkOl ÖrÖk	 Ós Ósz Ör Örol bÖsz	 Hal Ha Hat Hiány Hang Hoz	 LYük eLY heLY méLY hatáLY	 Fény Fő Fa Fű Fű				

- 1 – Isten a hetedik napon befejezte művét, amit alkotott. A hetedik napon megpihent munkája után, amit végzett. Ter2.2
) – Azután az Úristen az emberből kivett oldalcsontból megalkotta az asszonyt, és az emberhez vezette. Ter2.3
 D – ... a férfi elhagyja apját és anyját és feleségéhez ragaszkodik, s a kettő egy test lesz. 2.5

A teremtés és fizikai erőviszonyok hangjai – egy- és kétszárú jelek

Sz (|) – **SZÓ** – Szál, szár, száj, szúr, szór, szős, szög... Erősen hangutánzó: szí, szív, szisz, szid, szél, szór, szap, szip, szop, szom, szösz, szusz... – **Sziszegő száraz, szikár, szigorú, szikrázó, szító, szabályozó, szúró** – (férfi) minőség, mely szeg, szab, szakít, szakaszol, szétszed, szaporít, szétszór, sok-szoroz... Szűk részekre metsző hang: szűz szül, szó, száj, szíj, szurdokba szorít...

Szógyök végen ...sz, *TESZ asz(ik)*, *bósz, kész, lösz, tosz, esz(ik), isz(ik), úsz(ik), nász, rész, vész...* és alanyi ragozású személyragként (*hisz, csinálsz, adsz, szólsz, élsz*) határozottságot szül.

	SZeRVeZóSéG		SZeReMeTeS			
	SZeRVeZó	SZeRVeZeS	SZeReMeS	SZeReLeM		SZeRKeZeTTeLeNSéG
	SZeRVeZeS	SZeRZeT	SZeReTheTeTeLeNSeGeSKeDik			SZeRKeZeTTeLeN
	SZeRVeZeT	SZeRVeZeTT	SZeReTheTeTeLeNSéG	SZeReLVeNY		SZeRKeZeTeS
	SZeRVeZHeTeTeLeNSéG	SZeRZeMeNY	SZeReTheTeTeLeN	SZeReLeK	SZeRKeZeT	
	SZeRVeZeTeT	SZeRVeZeS	SZeReTeLeN	SZeReLeS	SZeRKeZeTHeTeLeNSéG	
	SZeRVeZeGeT	SZeRVeZeDeS	SZeReTeT	SZeReLó	SZeRKeZeTHeTó	
SZeRePLeS	SZeRVeZ	SZeRVeZóDik	SZeReTKeZeS	SZeReLHeTeTeLeNSéG	SZeRKeZeTóSéG	
SZeRePLó	SZeRVeTeLeN	SZeRVeZó	SZeReTKeZeK	SZeReLeNDó	SZeRKeZeTó	
SZeRePeLGeT	SZeRVeS	SZeReZHeTó	SZeReTGeT	SZeReLHeTó	SZeRKeZeTóS	
SZeRePeLTeTheTeTeLeNSéG	SZeRVeTeLeN	SZeReZGeT	SZeReTTeT	SZeReLGeT	SZeRKeZeTGeT	
SZeRePeLTeT	SZeRVuLó	SZeReZTeT	SZeReTó	SZeReLTeT	SZeRKeZeTTeT	
SZeRePeL	SZeRVuL	SZeReZ	SZeReT	SZeReL	SZeRKeZeT	SZeReTeSZeJje
SZeReP	SZeRV		SZeReNYTeLeNSéG			SZeReTeRiLi
			SZeReNYTeLeN			
			SZeReNYSeG	SZeRu		
SZeReCSeN		eGYSZeRi	SZeReNY	eGYSZeRi		
SZeReNCSe	SZeRVNT	SZeRi	SZeReTeLeN	SZeRu	SZeRDa	
			SZeReS			
			SZeR			

SZeR a szóösszetételekben:

Itől, mint a szó legfontosabb része: SZeReTeT, SZeReLeM, SZeReTóTás, SZeReTe, SZeRó, SZeRSzóM, SZeReTóR, SZeRi(K)NCSe)NCS, SZeReNCSe... (SZeRV) Hátul, a szó végére szorítva: ifjelmísz, hípsze, pótsze, gyógsze, kötsze, altatósze, óvsze, vegysze, köbítősze, ajzósze, kíngsze, fősze, illatsz, széplítősze, tisztítósze, mosósze, oldósze, hangsze, lösze, itódsze, másze, módsze, rendsze, kénsze...

Mivel ragozó nyelvünk megtartja az alaphangra épülő gyököket, és belőlük toldalékok hozzáfűzésével fejleszti a képeket, képzeteket, hatalmas szóbokrok, szófák valóságos erdeje alakul ki. Ez az összefüggés-hálózat a világot szerves valóságában képezi le, agyunkat rendszerben, összefüggésben gondolkodtatja. A fontos alapgyök mindig elől áll. Ha háttérbe szorul, az kóros kortünet:

i I– 11 – IGE – Szóhang: *i-tat im itt víz* – (*i, ide, itt, így, im, is, inni, iny, ív, íz*) *közelít, hív* – **Isteni íz, hívó, intő, indító** hang. A magyaron kívül több nyelven is istenség kezdőhangja (*Innin, Inana, Irisz, Istar, Isis*). Szinte minden irányító igénk szereplője, bárhol álljon a szóban: *idéz, indít, int, ír, íté, hitet hint, bír, bí-rál, bíz, csinál, csitít, csíp, csíráz, díjaz, dív, figyel, gyilkol, hisz, hív, íjeszt, íjaz, iktat, illeszt, nyír, nyit, pillant, piszkál, pirít, riaszt, ríkat, rí, sirít, sív, szid, szít, szív, tisztít, vidít, visz, vitat, vív, ígér, igaz, ígéz, igazít, ihlet, hint, ír, nyír, csitít, vidít, biztat, izzít, vigasztal, imád, intéz...*

Szónévi toldalékokban is tenni, cselekedni indít: a főnévi igenév képzőjeként. ...*ni, inni, enni*, és igeképzőként ...*ít, ...ik*. (tanít, üdít, alszik, játszik). A valamihez tartozást mutatja az: ...*i* melléknévképző (szeri, egyszeri, maradi, havi) **Az isteni i-i mintha az éltető víz lenne anyanyelvünkben, nélküle nincs élet.**

j – 1 – JÓ – (jé, ja, jó, jaj, júj) – A j az i módosulása, a Jóisten jele anyagi világunkban. Jelenítő, hajlékony jelentésű, többnyire jósággal kapcsolatos dolgok neve. (*jár, ját, jász, jegy, jel, jég, jog, juh, jut, jön*) az i irányító jelentéskörének gyakorlatban megjelent, állandósult párja: ihász-juhász, ihar-juhar, ig-jog, irgalom-jorgalom, ijász-jász... A felszólító mód jele ...*j (élj, lépj, jöjj, járj)*.

ü – 4 – ÜT, ŰR – a külső *úr* *búvös, ütő, úzó, tűző, fűtő-hűtő* erejét idézi. Az i-í, és ü-ű hangpároknál nincs alapvető eltérés a rövid és hosszú hangzók jelentésvonzata között. Gyakran az i hangváltója: üdő-idő, üdvös-idves, hű-hív, hűvös-híves, künt-kint, műves-míves, szív-szív. Belső hangként is elemi, erős hatásokat hordoz: *dűh, hű, bú, mú, fűt, fűz, tűz, füst, szűk, szűr, szűz, zűr, szül...*

t – 1 – TÁM, Tény, Tér – (*tip-top, tics-tocs, toty, tap, tép, töp, tör, tuny, túr, tá, te, ti, tó, tő, túl, tű...*) A t-vel kezdődő szavaink elsősorban *test, tér, táj, tám, tár, tárgy, táv* jelentéskörrel kapcsolatosak: *tó, tő, tönk, telep, telek, tanya, tető, tart, tát, tág, tart, tok, tál, teknő...* Fogalomkörébe tartozó főnevek a test térben tartására utaló igék: *takar, tákol, tol, told, töm, tölt, tusz, túr, tép, tipor, tesz, taszít, tisztít, valamint térrel* kapcsolatos határozószók és jelzők vezérhangja: *tar, tele, túlsó, tétova...* – Az *Is-ten* szóban a *ten* szótag a *ten-ni* képes, tettben megmutatkozó jelentés hordozója.

Sok *t-s* szógyök termékeny szóbokrokat is teremt, ennek köszönhetően a harmadik legtöbb szót kezdő mássalhangzónk.

A *t* szógyökök végén is *térbe, tárgyra mutató tömörített* ragadvány: *át, itt, ott, üt, öt, út, köt, lát, hűt, lét, tét, kút, tát, gát ...*, és toldalékokban is mindig teret mutat, műveltet és tárgyasít:

A már ténnyé vált múlt idő jele: ...*t, tt, (élt, volt, jött, rótt)*, mely egyezik a befejezett melléknévi igenév ...*t, tt*, képzőjével, ahol a beállt dolgokat jeleníti meg (*hallott, halott, múlt, áldott, kialakult*). – Ez szavaink, igei-névszói kétarcúságának is szép példája.

Helyet, irányt mutat névutókban és határozószókban: ...*tt (alatt, fölött, mellett, előtt, mögött, itt, ott)*. Névszók tárgyragja: ...*t (ezt, azt, teret, bármit)*, valamint műveltető igeképző: ...*at, ...et, ...tat, ...tet (játszat, játszattat, itat, itattat)*. Hatóige képző: ...*hat-het (ihat, ehét, élhet)*, gyakorítóképző: ...*gat-get-ben (rán-gat, mozgat, lenget, kerget)*, tárgyra irányuló cselekedtető: ...*ít (tanít, öblít)*.

				TeReMTMeNY					
				TeReMTö					
				TeReMTés	TéRDeLés				
				TeRMésZeTeS	TéRDePLó				
				TeRMésZeT	TéRDePeLés				
				TeRMés	TéRDeLó				
				TeRMéNY	TéRDeL			TeHeR (TeReH)	
				TeRMéKeNYSeG	TéRD			TeRHeS	
		TeReLeTLeNSéG		TeRMéK	TéRT			TeRHeLHeTeTLeNSéG	
		TeReLTSéG		TeRMeLéKeNYSeG	TeRiTés	TeRiTéK		TeRHeLHeTeTLeN	
	Te(RJe)NGeR	TeReLeTLeN		TeRMeLéKeNY	TeRITTeTó	TeRITés		TeRHeLHeTóSéG	
TeRVeZHeTeTLeN	TeRJeNGóS	TeReLT		TeRMeLéKeNY	TeRITTeTó	TeRITés		TeRHeLHeTó	
TeRVeZeT	TeRJeNGóSéG	TeReLGeTeT		TeRMeLéKeNY	TeRITTeT	TeRITTeT		TeRHeLHeT	
TeRVeZés	TeRJeNGó	TeRüLeT		TeRMeLéKeNY	TeRITTeT	TeRITTeTLeN		TeRHeLHeT	TeRPeSZKeDiK
TeRVeZó	TeRJeNG	TeRüLés	TeReLGeT	TeRMeLéKeNY	TeRITGeTó	TeRITeT		TeRHeLGeT	TeRPeSZTéK
TeRVeZTeT	TeRJeDeLeM	TeRüLHeTó	TeReLHeTeTLeNSéG	TeRMeLGeT	TeRITGeT	TeReGeT		TeRHeLLeTLeN	TeRPeSZTés
TeRVeZGeT	TeRJeDHeTó	TeRüLHeT	TeReLHeTó	TeRMeLHeTó	TeRITHeTó	TeRITGeT		TeRHeLTSéG	TeRPeSZTó
TeRVeZ	TeRJeDHeT	TeRüLGeT	TeReLó	TeRMeLó	TeRITHeT	TeRITHeT		TeRHeLT	TeRPeSZTGeT
TeRVTeLeN	TeRJeDó	TeRüLó	TeReLés	TeRMeLés	TéRITó	TeRITó		TeRHeLó	TeRPeSZT
TeRV	TeRJeD	TeRüL	TeReL	TeRMeL	TéRIT	TeRIT		TeRHeL	TeRPeSZ
			TeNYésZ	TeRMó					
		TeReTLeN	TeNYér	TeReM	TeR(e)PeS	TeRaSZoS			
		TeReS	TeRéNY		TeReP	TeRaSZ			
				TeR (Tér)					

Ŧ Ŧ Ŧ

TéR a szóösszetételekben:

Szó elején: TéRfogat, TéRkép, TéRfél, TéRhódítás, TéRmértan, TéRiszony, TéRhatás, TéRelem, TéRtartás, TéRrendezés, TéRkitöltés, TéRbeosztás, TéRKó, TéRburkolat. Szó végén: szerTér, piacTér, vásárTér, küiTér, befTér, drTér, légTér, repülőtér, hadTér, lóTér, küzdőtér, gyakorlóTér, színTér, játszóTér, ..

d – † – DÚ – a Teremtő dörgedelmes erejének tükre. A deli erejű kiteljesedés és a domborodó, dülledő dolgok hangja: *dicső, döntő, dáridó, domb, dundi, duzzad, dagad, degesz, dömhec...* Istenségek névkezdője: Deo, Déméter, Devla, Dionüszosz, Dumuzi, Dingir, Diabolo, Durumo...

á – 41 – a, az, ama, al, ad, altat, alél, hal – térben távolibbra mutat, meghatároz: alapoz, alacsonyít, altat az anyagi világhoz csatol: *anya-anyag-agy, agyag, agyar, apa, apol, apaszt agg, arat, arány arany...* Bár kevés a szógyöke, azok szapora növekedésű szóbokrokot fejlesztenek, így szóösszetételeikkel együtt leggyakoribb szókezdőhangunkká vált.

Az á térben függőlegesen tát: *á, át, ág, ács, áll, ár, ás, tát, állít, áhít, árad, álmélgodó, áldást áhító, ásító, száját tágitó* hang. Magaslatról áramlik az ár, áradást, árut, árat, ármányt, árnyékot áraszt.

m – 3 – EM – mm (*hmm, ma, mama, mi, mú, mac, macs, mak, masz, mat, mál, mász, moc, mocs, mot, moz, muk, moty...*) A **mozduló** magzatot emlőre, mellre emeli. Moccan, mutat, működtet, meghatározza a körülményt: mi, mit, mikor, miért, minek, mind, míg, még, mennyi... *Miénk, magam, mag, magyar.* – OM

– mantra, imahang. **Mássalhangzóink közt legtöbb szót kezdő hangunk.** A teremtés minden művét, műveletét megnevezve sok növény és állatnév kezdete: makk, malac, marha, majom, maki, mackó, macska, mormota, muflon, mammut, márna, molnárika, madár, mókus, méh, méz, meggy, mogyoró, mandula, málna, meténg, mirtusz, mácsonya...

Szó végén megállapodott folyamatok, jelenségek jelölője: ...m (terem, tetem, elem, szellem, illem, kellem, érem, érdem), valamint közelít: hozzá-m (felém, enyém, nek-em).

z – ʝ – ZSEN – Erős **hangutánzó**: *zsizseg, zshivaj zsong, zsibong, zsémbel, zsupsz...* Sok növény: *zsombék, zsurló, rózsa, zsázsa, pozsgó, zsendülő* világa. Lány szóvégző hangként is zsongító érzetet kelt: *rozs, gúzs, guruzs, varázs, parázs, darázs, garázs...*

c – ʃ – CÉL – Hívó **hangutánzó**, valamint élces, vicces jelentések hangja: *cic, cit, cucu, coca, cip-cup, cincog, cirreg, copák, caplat, cicoma, cifra, cula, céda...*

Szó végén kicsinyít/lekicsinyel: *kukac, malac, ifjonc, nyápic...* és be-céz (...ca ...ce, ...ci): *réce, ruca, poci, bocu*. Kiélezett kimenetet hordoz: ...c, kóc, virgonc, gönc, cucc, pucc, pác, more, porc, karc, sarc, harc, arc...

Éles (hegyes) átütő hangzása ellentétes a zsongító zs hangulatával.

gy – ʝ – EGY – *gyí, gyú, gyagya, gyá, gyú, gyim, gyöm, gyön, gyüm, gyúl, gyúr, gyúr* – a kettőskereszt formájú rovás GY és a ráépülő gyökök is az összetett egy-ségre irányítják a figyelmet. **Ha két lényt nem hat át közös ügy (szertartás, szeretet), Szentlélek, nincs egység.** $1 + 1 = 3$ – új minőséget hoz létre a két fél (feleség). Államcímerünk bal arca, magyar ügy. *Gyakran gyötrelmes az egység: gyakorta gyarló, gyáva gyanakvó gyalázat, gyász, gyilok (többnyire mély hangrendű szavakban), de egyben gyógyító gyám, gyöngéd, gyöngyöző gyönyör, gyötrelmes győzelem, gyönyörű gyümölcs, gyöngye, gyémánt gyermek is („ölelő”, íves alakú n-N-m-e-o-ö hangok kíséretében).*

Gyakori a nyelvjárások hangelhajlása: gyermek (jer-ke, jér-ce,) gyeszel (csiszol) gyeveder (heveder), gyümölcs (gimilcs), gyöngy (göngyöl), gyúr (túr), gyíó (dió), hagyma (hajma)...

Szavak végén megállapodott jelentéstartalmat hordoz: *agy, ágy, egy, így, úgy, ügy, hagy, rogy...* Toldalék szerepben alanyi ragozású felszólító (végy, így, tégy...), de megengedőbben, mint tárgyias ragozású, utasítóbb párja, a ...dd (vedd, idd, tedd...). Melléknévképzőként: ...gya, ...gye, ...gyi, ...gyú, pejoratív jelleggel hordoz (murugya, gyagya, gügye, gagyí, bárgyú...).

p – ɸ – PAD, PIH – *Felszíni* hanghatások, minőségek, életjelenségek megidézője: *pif-puf, pat, pac, pacs, panacs, páh, peacs, pép, pic, pil, pir, pity, poc, poh, pof, por, pos, pocs, poty, pöc, pöf, pök, puh, pusz...* Gyakran belül üreges felszínt érzékeltet: *pocak, puffadt, puffed, pukli, pofa, pufi, pudvás, pohos, pöffeteg...*

Szógyök végén többnyire **a beható erő alapra érkezését jelöli**: ...*p ap, áp, ep, ép, ip, kap, kép, kop, lap, lép, lép, lop, tap, talp, táp...*; ezt érezteti hangutánzóként is: *csap, csáp, csepp, csép, csip, csöpp, csup, háp, hepp, hipp, hopp, hupp, hüpp, kipkop, kopp, pép, rep, rop, sip-supp, szip, szop, tap, tep, tép, tip, top, töp, záp, zipp, zupp, zsip-zsupp...*

r – ʀ – ERŐ – *hr, rá, rí, ró, rib, rács, rág, ráz, recs, rek, resz, rics, rip, riv, roh, rop, rőf, röh, röp, rök, rúg...* Az **r** helye a forgás jelentéskörű szavakban a fizikai erőkar forgáspontját is jelöli. *Szó közepén saját központ körül: görög, pörög, kerül, kerék forog, gurul, sűrül.* Oda-vissza olvasható szavakban tükrözve: *kerék, korok, görög.* Egykarú forgásoknál szó végén *jelöli az erőkar forgáspontját: teker, csavar, kavar, kör.* A geometria a kört sugárral, **r** (rádiusz) jellemzi, melynek középpontja az **oRigó**.

Szógyökök végén rendkívül gyakori, vérbeli műveltető: *bar, bár, ber, bér, bír, bor, bőr, bur, cér, cir, csár, cser, csir, csor, csór, csur, csúr, dar, dár, der, dér, dir, dor, dör, dur, dürr, far, fár, fer, fér, fir, for, főr, fúr, fűr...* D-vel és f-fel minden hangzó variációja értelmes szógyök, és minden eleméből sűrű szóerdőség sarjad. – Ez is **jelezi, mennyire fontos a cselekvő erő életünkben.**

Szavak végi képző szerepkörben is működtet, valamit csinál: ...*r kar, takar, vakar, ver, kever, teker, teper, kotor, gyötör, szúr, szúr.*

Sok helynevünk végződik így, mely a tájban való letelpedés lehetőségére utal: Csömör, Gömör, Győr, Ecsér, Tar, Kisar, Eger ...

cs – ʃ – CSÍ – Élénk, kedves hangutánzóink vezérhangja: *csitt, csics, csib, csip, csir, csil, csisz, csiv, csík, csíp, csah, csat, csám, csáp, csász, csem, cseng, csep, cser, csev, csév, csép, csók, csor, csóv, csör, csusz, csúz, csúr. Cselekvésre csábító csupa életerő,* csintalan csínytet csináló, csiklandó, csiholó, incselődő csoda. *Csomósít, csoportba csömörít, csucsorít: család, csorda, csürhe, csúrbe csődít, csúcson csüccs...*

Szó végén is a cselekvést csinálót, vagy a cselekvés eredményét jelöli: ...*cs ács, kovács, kalapács, takács, harács, rács, csúcs, görcs, kacs, gyümölcs...,* és kicsinyít – *kavics, vakarcs, kicsi, kíváncsi Jancsi.*

z – ʒ – ZÁR – *ziz, zör, zúg, zúz, züm, zaj, zagy, zak, zar, zár, záp, zen, zon, zih, ziv, zök, zön, zör, zöty, zub, zuh, zum, zup, zur, zür, zúr,* a mozgás sokszorozódik,

zizeg, rezdül, rezonál, lezárt térben zurbol, zajlik. **Zömmel hangutánzó** szavak kezdőhangja.

Szógyök végén meghatároz, lezárja a cselekvést: *az gaz igaz, gáz, ház, máz, váz, gríz, víz, hoz, ráz...* Toldalékban ...z, ...zít, ...zik szintén zár, azonosítja a jelenséget: amaz-emez, motoz, hangoz, vizez, időz, igazít, izzik..., határozóragokban ...hoz-hez rögzít, ...az, ...ez, ...áz, ...éz, ...oz – halmaz, oltalmaz, végez, képez, igéz, határoz –, **befejezett, lezárt, bevégzett helyzetet** érzékeltet.

v – M – VAN – *ví, vív, víz, visz, vág, váj, vás, vih, víj, vis, vony* – vízvágat – *van, volt, vala, valami-vé, válik, vég* – a való világban idő- és térbeli változás során valósuló van-ság, a valamivé, valamilyenné válás hangja.

Az m után a második legtöbb szót kezdő mássalhangzónk. Szófaji átjárhatósággal a leglapvetőbb viszonyt idéző cselekvések, fizikai dolgok, milyenségek neve: *vad, vagy, vak, val, vág, vágy, vád, vár, vás, ved, van, von, volt, véd, vid, vih, vij, vil, vir, ver, vés, vesz, visz, vet, vét, vez, vív, vad, vas, víz, vér, vég, vész...*

Szógyök végén (szóhangokhoz ragadva) kialakult végállapotba visz. A hangzóink önálló jelentéstartalma épp úgy kiviláglik mellette, mint a ...t, és ...r hangok mellett: av – alacsonyít, avul, altat; év – égi tér, időrészt (vég, vén, év); iv – ivást, ivást indít, és in, íj, nyíl ív-e; óv – ódon, ó dolog óvott, ha óvjuk; öv – ölelő övet ölt, öböl övez; üv – úr, üveg, süveg üreget üg.

Szógyökök végén is **végkifejletet valósít**: *bűv, csav, köv, név, nyav, rev, rév, röv, sav, sáv, szív, tev, tév, zav, zív, kív-ül, bév-ül...* Hangjaink kódoló jellege valósággal kirajzolódik a v mellett.

A valami-vé válást mutató ...vá-vé, főnévképzők kialakult minőséget, végállapotot jelölnek (rókává, ölyvvé...), akárcsak a ...va, ...ve, ...ván, ...vén határozói igenév képzők (alva, sírva, félve, téve, állván, menván). Az eredményképző ...vány-vény szintén a valóságban kiteljesedést írja le (televény, szabvány, járvány). – Vagyis bárhol álljon a szóban a v, jelentése mindig a **valósulást, annak valamihez viszonyulását, véghelyzetté válását viszi**.

A fent bemutatott példák is bőségesen igazolják hangjaink matematikailag pontosan kódoló tulajdonságát, de a teljes kifejtésre eme dolgozat terjedelme nem ad lehetőséget. A teremtői renddel azonosulva, a SZER RÉSZeként születhetett meg őseink ÉLŐ ÉGI IGE anyanyelve. Minden népmesénk őrzi még a SZERves SZER erkölcsi rendjének emlékeztetét, mielőtt szertelenné váltunk szertelenné szerkesztett világunkban:

Egyszer volt, hol nem volt,
– Szerben szerte egy Szer volt...